

Іванчук І.І., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

ПОВІТРЯНІ СИЛИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Повітряні Сили ЗСУ – це вид збройних сил у складі Збройних сил України, який має на озброєнні винищувальну, бомбардувальну і транспортну авіацію, а також зенітні ракетні війська і радіотехнічні війська.

Після проголошення 1991 року незалежності в Україні було зосереджено одне із найпотужніших у Європі авіаційних угруповань: понад 1000 літальних апаратів різних типів. На базі цього угруповання 17 березня 1992 року були створені Військово-Повітряні Сили України [1].

Повітряні Сили у цьому вигляді були створені 2004 року шляхом об'єднання Військово-повітряних сил та Військ протиповітряної оборони України. 2006 рік був оголошений роком Повітряних Сил. Підсумком цього року стало командно-штабне навчання «Чисте небо-2006», яке дало можливість перевірити правильність теоретичних положень та вибраних напрямів розвитку, висвітлити проблемні питання в організації підготовки, застосування і всебічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України та окреслити конкретні заходи для їх вирішення. Упродовж наступних років наймасштабнішими заходами підготовки Повітряних Сил Збройних Сил України були командно-штабні навчання «Артерія-2007», «Рішуча дія-2008», «Морський вузол-2008», операція «Козаки на кризі», «Північний сокіл» (2009-2014 рр.), «Взаємодія-2010», «Безпечне небо-2011», «Адекватне реагування 2011», «Перспектива-2012», «Осінній циклон-2013», «Коммон Челленж-2015», багатонаціональні навчання НАТО «Трайидент Джанкчер» 2015-2016 рр., «Весняний грім-2016», «Літня гроза-2016», «Південний вітер-2016», «Небесний щит-2016», «Рубіж-2016», «Блакитний тризуб-2017», «Непохитна стійкість-2017», «Маруновий берет-2018», «Шторм-2018», «Чисте небо-2018», «Козацька воля» (2018, 2019), «Трайидент Юпітер-2019», «Об'єднані зусилля-2020», «Сі Бриз», «Рапід Трайидент» (щороку) тощо [1].

У серпні-вересні 2013 року Повітряні Сили брали активну участь у міжнародних авіаційних показах, що проходили в Угорщині, Польщі, Словаччині, Чехії. У таких заходах українські військові

льотчики продемонстрували високу майстерність під час виконання динамічного показу на літаках Су-27.

На першому етапі війни Повітряні сили ЗС України використовувалися в обмежених масштабах. Основними завданнями було швидке перекидання авіацією військ, їх логістичне забезпечення, фото та візуальна повітряна розвідка, демонстраційні дії. 24 лютого 2022 року Повітряні Сили вступили в бій о 4-й ранку. Першими цілями окупантів стали радіолокаційні підрозділи, зенітні ракетні війська, військові аеродроми, командні пункти. У перший же день повномасштабного вторгнення росії повітряний кордон України перетнула величезна кількість ворожої авіації. Українські пілоти на Су-27 у повітряних боях знищили два найсучасніші російські Су-30СМ. На надважливому напрямку поблизу Гостомеля бомбардувальники Су-24М, розвідники Су-24МР, штурмовики Су-25 регулярно завдавали потужних ракетно-бомбових ударів по російському десанту, що намагався утримати стратегічний плацдарм. Пілот літака МіГ-29, якого українці прозвали «Привидом Києва», виграв шість повітряних боїв у небі Києва протягом перших 30 годин вторгнення, здолавши 2 літаки Су-35, 1 – Су-27, 1 – МіГ-29, 2 – Су-25 [3].

Американські літаки-випилювачі F-16, на яких розпочали навчання наші льотчики, є справжньою легендою сучасної бойової авіації з багаторічною історією застосування у війнах [2].

У небі над Україною такі літаки можуть суттєво змінити баланс сил у повітрі та вплинути на перебіг війни. У 1970-х роках компанія General Dynamics створила одномоторний випилювач, який назвали «Бойовим соколом». Неофіційно екіпажі називають його «Гадюкою» через схожість на космічний випилювач з фільму «Зоряний крейсер Галактика». Це багатоцільовий літак, здатний виконувати завдання вдень та вночі незалежно від погоди, та найбільш масовий сучасний бойовий літак у світі.

Перші повітряні перемоги цього літака відбулися у складі армії Ізраїлю, який використовував їх у десятках авіаційних операцій.

Отримання Україною літаків F-16 відкриє для Повітряних Сил ЗСУ можливість отримати сучасний літак, під який можна створити єдину інфраструктуру, а не підлаштовуватися під різних машин, як це зараз є в самохідній артилерії чи бронетехніці української армії [2].

І сьогодні Повітряні Сили забезпечують виконання визначених завдань, а саме: щодо боротьби у взаємодії з іншими видами Збройних Сил України проти російських загарбників з повітря, прикриття важливих об'єктів держави, угруповань своїх військ від

ударів засобів повітряного нападу та ураження військ і об'єктів противника.

Література

1. Повітряні Сили Збройних Сил України. URL: <https://www.mil.gov.ua/ministry/sklad-zbrojnih-sil-ukraini/povitryani-sili/>

2. Морфінов С. F-16: що це за літак і як він може допомогти ЗСУ. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cz5km16zyyno>.

3. «Привид Києва»: пілот МіГ-29 за 30 годин здобув 6 повітряних перемог над окупантом. URL: <https://www.5.ua/ukrayina/pryvud-kyieva-pilot-mih-29-za-30-hodyn-zdobuv-6-povitrianykh-peremoh-nad-okupantom-269346.html>.

УДК 341.229(043.2)

Кабанець Є.М., здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Олещенко В.Ю., к.н.держ. упр.

РОЗВИТОК КОСМІЧНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

Появі нормативно-правових засад космічної діяльності в Україні передував саме розвиток науково-правової думки про неї. Найширшому дослідженню сприяє аналіз та дослідження космічної діяльності. Понад півстоліття тому людство почало проводити діяльність із дослідження космічного простору. На початку космічної ери були спроби розповсюдити дію норм повітряного права на космічну діяльність, оскільки відносини, що виникають внаслідок використання повітряного і космічного просторів, були дещо спорідненими. Проте регулювати космічні відносини за допомогою норм повітряного права, що вже сформувалися на той момент, було неможливо, оскільки вони мали суттєві відмінності від повітряних.

На нашу думку у розвитку космічного права можна виділити два основні етапи. Перший пов'язаний із початком «космічної ери»: можливістю практичного здійснення космічної діяльності та прийняттям відповідним міжнародних актів (Декларації принципів, Договору з космосу). Другий етап розпочався у 80–90 роки. Він пов'язаний з процесами комерціалізації космічної діяльності. За цих умов у держав виникла об'єктивна необхідність у врегулюванні космічної діяльності приватного сектору, визначенні їх прав і обов'язків, взаємовідносин із державою тощо. У зв'язку з цим у багатьох державах було прийнято відповідні закони.